

מסכת בבא מציעא

פרק ז

א. השׁוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֲלִים וְאָמַר לָהֶם לְהַשְׁכִּים וּלְהַעֲרִיב, מְקוֹם שֶׁנִּהְיָה שָׁלֹא לְהַשְׁכִּים וְשָׁלֹא לְהַעֲרִיב, אֵינוֹ רֹשֵׁאִי לְכוּפֹן. מְקוֹם שֶׁנִּהְיָה לְזוֹן, יְזוֹן. לְסַפֵּק בְּמַתִּיקָה, יְסַפֵּק. הַכֹּל כְּמִנְהַג הַמְּדִינָה. מַעֲשֵׂה בָרִבִּי יוֹחָנָן בֶּן מַתִּיָּא שֶׁאָמַר לְבָנוֹ, צֵא שָׁכֵר לָנוּ פּוֹעֲלִים. הֵלֵךְ וּפָסַק לָהֶם מְזוֹנוֹת. וּכְשֶׁבָא אֶצֶל אָבִיו, אָמַר לוֹ, בְּנִי, אֲפֹלוֹ אִם אַתָּה עוֹשֶׂה לָהֶם כְּסֻעָדָת שְׁלֵמָה בְּשַׁעֲתוֹ, לֹא יֵצֵאת יָדִי חוֹבָתְךָ עִמָּהֶן, שֶׁהֵן בְּנֵי אֲבֵרָהֶם יִצְחָק וְיַעֲקֹב. אֲלָא עַד שֶׁלֹּא יִתְחִילוּ בְּמִלָּכָה צֵא וְאָמַר לָהֶם, עַל מִנַּת שְׂאִין לָכֶם עָלִי אֲלֹא פֶת וְקִטְנִית בְּלֶבֶד. רַבִּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר, לֹא הָיָה צָרִיף לוֹמֵר, הַכֹּל כְּמִנְהַג הַמְּדִינָה:

ב. וְאֵלּוֹ אוֹכְלִין מִן הַתּוֹרָה. הָעוֹשֶׂה בְּמַחְבֵּר לְקַרְקַע, בְּשַׁעֲתָא גָמַר מְלָאכָה, וּבִתְלוּשׁ מִן הַקַּרְקַע, עַד שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלָאכָתוֹ, בְּדָבָר שֶׁגִּדְּלוֹ מִן הָאֶרֶץ. וְאֵלּוֹ שְׂאִין אוֹכְלִין. הָעוֹשֶׂה בְּמַחְבֵּר לְקַרְקַע

בַּשָּׁעָה שֶׁאֵין גָּמַר מְלָאכָה, וּבִתְלוּשׁ מִן הַקֶּרֶקַע מֵאַחַר שֶׁנִּגְמְרָה
מְלָאכָתוֹ, וּבִדְבַר שֶׁאֵין גְּדוּלוֹ מִן הָאֶרֶץ:

ג. הִיָּה עוֹשֶׂה בְיָדוֹ אֲכָל לֹא בְּרִגְלָיו, בְּרִגְלָיו אֲכָל לֹא בְיָדוֹ, אֲפֹלוּ
בְּכִתְפוֹ, הֲרִי זֶה אוֹכֵל. רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, עַד שֶׁיַּעֲשֶׂה
בְיָדוֹ וּבְרִגְלָיו:

ד. הִיָּה עוֹשֶׂה בְּתֵאֲנִים, לֹא יֹאכֵל בְּעֲנָבִים, בְּעֲנָבִים, לֹא יֹאכֵל
בְּתֵאֲנִים. אֲכָל מוֹנֵעַ אֶת עַצְמוֹ עַד שֶׁמִּגִּיעַ לְמָקוֹם הַיְּפוֹת וְאוֹכֵל.
וְכֵלֶן לֹא אָמְרוּ אֶלָּא בַּשָּׁעָה מְלָאכָה, אֲכָל מִשּׁוּם הָשֵׁב אֲבִדָּה
לְבַעֲלִים אָמְרוּ, פּוֹעֲלִים אוֹכְלִין בְּהִלִּיכָתוֹ מֵאֲמֹן לְאֲמֹן, וּבְחִזְיָתוֹ מִן
הַגֵּת, וּבְחִמּוֹר כְּשֶׁהִיא פוֹרֶקֶת:

ה. אוֹכֵל פּוֹעֵל קִנְשׁוֹת אֲפֹלוּ בְּדִינָר, וְכוֹתֶכֶת אֲפֹלוּ בְּדִינָר. רַבִּי
אֶלְעָזָר חֲסִמָּא אוֹמֵר, לֹא יֹאכֵל פּוֹעֵל יֵתֵר עַל שְׂכָרוֹ. וְחֲכָמִים
מִתִּירִין, אֲכָל מְלַמְּדִין אֶת הָאָדָם שֶׁלֹּא יִהְיֶה רַעֲבָתָן וִיְהִי סוּתָם אֶת
הַפֶּתַח בְּפָנָיו:

ו. קוֹצֵץ אָדָם עַל יָדֵי עַצְמוֹ, עַל יָדֵי בָנוּ וּבִתּוֹ הַגְּדוֹלִים, עַל יָדֵי
עֲבָדוֹ וְשִׁפְחָתוֹ הַגְּדוֹלִים, עַל יָדֵי אִשְׁתּוֹ, מִפְּנֵי שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן דָּעֵת. אֲכָל
אֵינוֹ קוֹצֵץ עַל יָדֵי בָנוּ וּבִתּוֹ הַקְּטַנִּים, וְלֹא עַל יָדֵי עֲבָדוֹ וְשִׁפְחָתוֹ
הַקְּטַנִּים, וְלֹא עַל יָדֵי בְּהֵמָתוֹ, מִפְּנֵי שֶׁאֵין בָּהֶן דָּעֵת:

ז. השׁוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֲלִים לַעֲשׂוֹת בְּנֻטֵּעַ רִבְעֵי שָׁלוֹ, הָרִי אֵלָיו לֹא יֹאכְלוּ. אִם לֹא הוֹדִיעָן, פּוֹדָה וּמֵאֲכִילָן. נִתְפָּרְסוּ עֲגוּלָיו, נִתְפַּתְּחוּ חֲבִיתָיו, הָרִי אֵלָיו לֹא יֹאכְלוּ. אִם לֹא הוֹדִיעָן, מַעֲשִׂיר וּמֵאֲכִילָן:

ח. שׁוֹמְרֵי יָרוֹת אוֹכְלִין מִהֲלָכוֹת מְדִינָה, אָבֵל לֹא מִן הַתּוֹרָה. אַרְבָּעָה שׁוֹמְרֵי הֵן. שׁוֹמֵר חֲנָם, וְהַשְׂוֹאֵל, נוֹשֵׂא שָׂכָר, וְהַשׁוֹכֵר. שׁוֹמֵר חֲנָם נִשְׁבָּע עַל הַכֹּל, וְהַשְׂוֹאֵל מְשַׁלֵּם אֶת הַכֹּל, וְנוֹשֵׂא שָׂכָר וְהַשׁוֹכֵר נִשְׁבָּעִים עַל הַשְׁבוּנָה וְעַל הַשְׁבוּנָה וְעַל הַמַּתָּה, וּמְשַׁלְּמִין אֶת הָאֲבֵדָה וְאֶת הַגְּנֵבָה:

ט. זֶאֱב אֶחָד, אֵינוֹ אֵנָס, שְׁנֵי זֵאֲבִים, אֵנָס. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, בְּשַׁעַת מְשַׁלַּחַת זֵאֲבִים, אִף זֶאֱב אֶחָד אֵנָס. שְׁנֵי כְלָבִים, אֵינוֹ אֵנָס. יָדוּעַ הַבְּבִלִי אוֹמֵר מְשׁוּם רַבִּי מֵאִיר, מְרוּחַ אַחַת, אֵינוֹ אֵנָס, מְשַׁתִּי רוּחוֹת, אֵנָס. הַלִּסְטִים, הָרִי זֶה אֵנָס. הָאָרִי וְהַדֵּב וְהַנֶּמֶר וְהַפְּרָדִלָּס וְהַנֶּחָשׁ, הָרִי זֶה אֵנָס. אֵימָתִי, בְּזִמָּן שֶׁבָּאוּ מֵאֲלִיָּהוּ, אָבֵל אִם הוֹלִיכִין לְמָקוֹם גְּדוּדֵי חַיָּה וְלִסְטִים, אֵינוֹ אֵנָס:

י. יִמְתָּה כְּדֶרֶכָּה, הָרִי זֶה אֵנָס. סִגְפָּה וּמַתָּה, אֵינוֹ אֵנָס. עֲלָתָה לְרֹאשֵׁי צוּקִין וְנִפְלָה וּמַתָּה, הָרִי זֶה אֵנָס. הָעֵלָה לְרֹאשֵׁי צוּקִין וְנִפְלָה וּמַתָּה, אֵינוֹ אֵנָס. מַתָּנָה שׁוֹמֵר חֲנָם לְהִיּוֹת פָּטוּר מִשְׁבוּעָה, וְהַשְׂוֹאֵל לְהִיּוֹת פָּטוּר מִלְּשַׁלֵּם, נוֹשֵׂא שָׂכָר וְהַשׁוֹכֵר לְהִיּוֹת פָּטוּרִין מִשְׁבוּעָה וּמִלְּשַׁלֵּם:

יא. כָּל הַמִּתְנָה עַל מָה שְּׁכָתוּב בַּתּוֹרָה, תִּנָּא בְטֵל. וְכָל תִּנָּא שֵׁישׁ
מַעֲשֵׂה בְתַחֲלָתוֹ, תִּנָּא בְטֵל. וְכָל שְׂאֵפֶשֶׁר לוֹ לְקַיְמוֹ בְּסוּפוֹ, וְהַתְנָה
עָלָיו מִתְחַלָּתוֹ, תִּנָּא קָיָם: